

Preek over Handelingen 6,1-7^a

Orde van dienst

Voorzang: Dank U voor deze nieuwe morgen

Votum en Groet

Zingen: Psalm 95, 1 en 3

Lezing van de wet

Schuldbelijdenis

Zingen: Psalm 103, 1 en 4

Genadeverkondiging

Zingen: Gezang 437, 1 en 2

Gebed om verlichting met de Heilige Geest

Lezen: Exodus 16,1-5 en Johannes 6,1-15; 32-35

Zingen: Gezang 75, 1. 2 en 3

Verkondiging van Handelingen 6,1-7^a

Zingen: Gezang 474

Dankzegging en voorbeden

Inzameling der gaven

Zingen: Psalm 72, 7

Zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Deze preek gaat over God en de armen.

Ja, goed begrijpen – niet over God en arme mensen.

Niet over God en mensen zonder geld en zonder bezit.

Maar over God en mensen die zijn armen willen zijn.

Zijn armen om de arme mensen te helpen.

En de mensen te helpen die tekort komen aan warmte, aan liefde, aan aandacht, aan – noem maar op.

Deze preek gaat over God en over de mensen die zijn uitgestoken armen willen zijn naar alle mensen in nood.

En wat ik u vanmorgen vertellen wil, is dat God zulke mensen nodig heeft.

Dat God u nodig heeft – en jou!

Ik denk dat het heel goed is om dat eens te horen, dat God ons nodig heeft!

Dat Hij ons gebruiken kan.

Want heeft u ook wel eens het gevoel, dat God zo groot is en zo machtig, dat Hij het best zonder ons kan stellen?

Ja, wat kunnen wij nou voor Hem betekenen?

We zijn toch maar nietige schepselen?

Hij is zo groot en wij zijn zo klein!

Wat stellen wij eigenlijk voor?

We hebben toch niet zoveel te bieden?

Nou, vergis u niet!

In het Koninkrijk van God telt iedere man en iedere vrouw.

In het Koninkrijk van God is iedere jongen en ieder meisje belangrijk.

God heeft ons allemaal nodig.

God wil ons allemaal maar al te graag gebruiken.

En het gaat met de kerk van Christus pas goed als iedereen in de gaten heeft wat hij of zij voor God betekenen kan.

Zullen we eens kijken hoe dat in Jeruzalem ging, toen de gemeente van Christus daar nog maar pas begonnen was?

Ja, die gemeente van Jeruzalem – daar kunnen we wel eens jaloers op worden.

Want daar vertelt Lucas toch zulke prachtige verhalen van in Handelingen.

Wat is dat een modelgemeente geweest.

Wat een enorme liefde voor elkaar.
Wat gaven de mensen veel om elkaar en voor elkaar.

Denk maar aan dat prachtige getuigenis dat Lucas van de Jeruzalemse gemeente geeft in c. 4,32: *En de menigte van hen, die tot het geloof gekomen waren, was één van hart en ziel, en ook niet één zei, dat iets van wat hij bezat zijn persoonlijk bezit was, maar ze hadden alles gemeenschappelijk.*

Als de één zei: *Lieve help, hoe kom ik morgen in het ziekenhuis?* dan zei de ander: *Dan ga je toch met mijn auto!*

En als de ander zei: *Mijn man zou er eigenlijk eens helemaal tussenuit moeten!* dan zei een derde: *Als jullie nou eens met mijn caravan een weekje naar het meer van Galilea gaan? Fijn er even uit met z'n tweetjes. En wij passen wel op de kinderen.*

Nou ja, dat zouden de gelovigen in Jeruzalem gezegd hebben als ze vandaag geleefd hadden.

Maar u begrijpt wel wat ik bedoel.

Ze gingen met hun bezittingen om alsof ze die niet hadden voor zichzelf, maar voor anderen.

Zoals je dat als ouders met je kinderen doet en als vrienden onder elkaar, zo deden de gemeenteleden in Jeruzalem dat met hun broeders en zusters.

En dat maakte diepe indruk in Jeruzalem.

Dat was de kracht van deze gemeente.

Hun aantrekkingskracht!

Daar kwamen steeds meer mensen op af, die zagen hoe dat in de praktijk werkte als mensen hun leven met Christus hadden verbonden en in zijn voetspoor gingen.

Dat samenleven van de christenen in Jeruzalem – die warmte, dat op elkaar betrokken zijn en dat voor elkaar gaan – dat was overtuigend.

En het mooie was – ook al groeide de gemeente zo hard, dat werd niet minder.

Je hoort wel eens zeggen: een gemeente moet niet te groot worden.

Want dan ken je elkaar niet meer.

Dan verlies je de band met elkaar.

Sommigen zijn daar ook voor onze gemeente wel eens bang voor nu we de laatste jaren zo hard groeien.

Dat we het gevaar lopen uit elkaar te groeien.

Maar in Jeruzalem was die enorme groei geen belemmering.

Weet u waarom niet?

Omdat ze dagelijks bij elkaar kwamen aan huis.

De gemeenteleden met de grootste huizen stelden die open voor hun broeders en zusters.

Dat waren huizen waar ongeveer dertig personen bij elkaar konden komen.

In een gemeente van minstens vijfduizend leden waren dat zo'n 165 plaatsen waar de gelovigen in kleine groepen elkaar opzochten.

De groeiende gemeente vroeg gewoon om zo'n oplossing van kleinschaligheid.

Om de vorming van kleine, overzichtelijke groepen waarin de onderlinge liefde concrete vormen kon vinden.

Als wij in onze gemeente bezig zijn met wijkkringen zijn we dus helemaal niet origineel.

Dat deden ze al in Jeruzalem.

Dat was het geheim van de kracht van deze gemeente.

De kleine groep, de huisgemeente, waarin de eenheid zichtbaar en tastbaar werd.

Ja, in die eerste hoofdstukken van Handelingen hoor je niets dan lof over de gemeente van Jeruzalem.

En dan, als een donderslag bij heldere lucht, komt dit verhaal.

Van de onenigheid tussen die twee groepen binnen de Jeruzalemse gemeente.

De hooggeroemde eenheid blijkt plotseling niet zo hecht als we dachten.

Ook in die eerste gemeente doen zich plotseling spanningen voor.

Wat doet het u als u dat leest?

Wat is uw reactie als u van iemand, die u bijzonder hoog had, onverwachts hoort dat hij een scheve schaats gereden heeft?

Heel gek is dat, maar soms kan dat een gevoel van opluchting geven.

Dat je denkt: *Nou, daar wordt-ie toch wat menselijker van.*
Het was haast onnatuurlijk zo volmaakt als hij was.
Zo'n fout brengt hem wat dichterbij je.

Zo kan ook onze reactie zijn op wat we in onze tekst over de gemeente van Jeruzalem lezen: *Gelukkig, daar kwam het dus ook voor.*

Ze waren toch niet zo perfect als we dachten.

Ja, want je zou je toch haast schuldig gaan voelen dat wij niet zijn zoals die eerste christenen.

Maar als dat onze reactie is, laten we ons wel in de kaart kijken.

We hebben dan dus liever dat een gemeente of een medechristen tegenvalt, omdat ze dan wat meer bij ons passen, dan dat zo'n gemeente of medechristen inderdaad zo volmaakt leeft en dus bij Christus past.

Als Lucas ons opeens vertelt van die heftige onenigheid binnen de gemeente van Jeruzalem, dan moest dat ons pijn doen om Christus.

Dat in zijn gemeente zoiets voorkomt.

En wat zal het effect daarvan zijn op de buitenwacht.

Ze stonden zo hoog aangeschreven.

Zullen ze nu van hun voetstuk vallen?

Zal hun aantrekkingskracht verloren gaan?

Zullen de vijanden reden hebben in hun handen te wrijven: *Moet je zien waar het met die Jezusfreaks op uitdraait!*

Ze gaan aan hun eigen ruzies ten onder!

Precies wat Gamaliël al zei: *Als het niet uit God is, houdt het geen stand!*

Spanningen in de kerk zijn een slag in Christus' gezicht en een kolfje naar de hand van Satan.

Maar als we nou eens goed kijken naar de aard van de spanningen, dan kunnen we misschien toch weer aangenaam verrast worden.

Want daarin spelen nl. goede motieven een belangrijke rol.

Wat was er aan de hand en waar ging het om?

Duidelijk is dat de taalbarrière hier een rol speelt.

De gemeente van Jeruzalem bestaat, net als de bevolking van de stad, uit twee groeperingen.

De ene groep zijn de autochtonen, de oorspronkelijke bewoners van Jeruzalem.

Daar geboren en getogen.

En uiteraard spreken ze de taal van het volk: aramees.

Dat zijn de Hebreëen van vs. 1.

De andere groep bestaat uit immigranten.

Dat zijn Joden, die jarenlang in het buitenland hebben gewoond – in Griekenland of Italië of Egypte.

Die daar vaak ook waren geboren en dus waren opgegroeid met de taal van land van herkomst en met de wereldtaal van die dagen: het Grieks.

Velen van die Joden in den vreemde, met name zij voor wie het geloof belangrijk was, hadden aan het eind van hun leven behoefte om naar het stamland te verhuizen.

Ze wilden sterven in Jeruzalem en begraven worden voor de poorten van de heilige stad.

Want als dan de Messias kwam en de graven zouden opengaan, dan zouden zij vooraan staan om Hem te begroeten.

Dus verkochten zij alles wat ze hadden, lieten hun kinderen en familieleden achter, en emigreerden naar Jeruzalem.

En toen dezen in Jezus de Messias herkenden sloten ze zich aan bij zijn kerk.

Lucas noemt hen de Hellenisten of ook Hellenisten.

Maar zij namen dat taalprobleem dus mee de kerk binnen.

En we weten allemaal hoe diep zoiets kan ingrijpen.

Als je elkaars taal niet spreekt, dan leef je zo maar langs elkaar heen.

En dat is in Jeruzalem dan ook gebeurd.

Maar waar kwam dat in uit?

En hier moet ik een misverstand uit de weg ruimen.

Want heel vaak is als het probleem in Jeruzalem gezien, dat bij de uitdeling van eten aan de behoeftigen in de gemeente de weduwen van de Hellenisten werden overgeslagen.
Dat die weduwen om de één of andere reden niet in beeld waren als het ging om de verdeling van de goederen, die aan de voeten van de apostelen werden neergelegd.
En dat zou inderdaad heel erg zijn geweest.
Wanneer zo'n grote groep van noodlijdende vrouwen stelselmatig zou zijn gepasseerd.

Maar eerlijk gezegd is het niet zo aannemelijk dat dit het geval was.
Immers, van meetaf aan hoorde deze groep van Hellenisten tot de gemeente.
En in c. 4 heeft Lucas nog verteld dat aan *ieder* werd uitgedeeld naar behoefte.
Dus ook aan de armen onder de Grieks sprekende gemeenteleden.
En plotseling zou dat niet meer gebeurd zijn?
En waarom zou dat dan alleen de weduwen gelden?
Waarom wordt hier niet gesproken over de behoeftigen in het algemeen?
Waarom worden alleen de *weduwen* genoemd?

Dat dat zo is, laat zich beter op een andere manier verklaren.
Lucas zegt dat de weduwen werden overgeslagen bij de dagelijkse verzorging.
En dat kan ook betekenen dat de weduwen van de Hellenisten niet werden ingeschakeld bij die verzorging.
Dat zij daarin geen taak ontvingen en daar niet voor gevraagd werden.
Terwijl juist de weduwen hierin een bijzondere rol konden spelen.

Een paar hoofdstukken verder – in c. 9 – is ook sprake van weduwen.
Daar wordt verteld over Dorcas, die gestorven is, terwijl ze zoveel betekende voor de gemeente van Joppe.
Dan wordt Petrus geroepen en in de zaal waar Dorcas ligt opgebaard spreekt Petrus met een groep van weduwen.
En die laten hem de kleren zien die de overleden Dorcas gemaakt heeft, toen ze nog bij hen was.
Dat zijn niet kleren die Dorcas voor die weduwen gemaakt heeft.
Maar het zijn de kleren die Dorcas had gemaakt toen ze nog bij hen was, d.w.z. toen zij tot hun kring behoorde.
Die weduwen vormden een speciale groep, die met geld en daadwerkelijke hulp in de gemeente van Joppe actief was.
En over weduwen als een groep met een bijzondere taak in de kerk horen we ook in de brieven van Paulus.

Kijk, dat werpt een bijzonder licht op wat Lucas vertelt in Hand. 6.
Bij de dagelijkse dienstverlening binnen de kerkelijke gemeenschap hadden de weduwen een eigen plaats en taak.
Maar in Jeruzalem werden de weduwen van de Hellenisten gepasseerd en niet actief betrokken bij dat dienstwerk.
Ongetwijfeld zonder boos opzet, maar het gebeurde dan toch maar.
Dus het Hellenistische deel van de gemeente moppert niet, omdat ze te weinig *ontvangen*, maar omdat zij te weinig mogen *doen*.

Is dat niet verrassend?
We stuiten hier niet op ingezonkenheid en verflauwing in de eerste liefde.
Maar een deel van de gemeente vindt juist dat ze nog niet genoeg doen.
En ze voelen zich verwaarloosd als er voor hen geen mogelijkheden zijn om hun liefde voor God in daden om te zetten.
Zeg, waarom is er voor ons geen taak?
Waarom moeten wij aan de kant blijven staan?
Mogen wij alsjeblieft ook een formulier van dienstbetoon om in te vullen wat wij kunnen en willen doen?
Je wilt toch niet beweren dat jullie ons niet nodig hebben?

Deze weduwen beseften dat God hen nodig had.
Dat ze door Christus' offer hersteld waren in de volle waardigheid van hun geschapen zijn naar Gods beeld.
Dat ze in dienst van God veel mochten betekenen.
En daarom wilden ze er ook voor Hem zijn en voor Hem aan het werk gaan.

Zij hadden begrepen dat ze Gods uitgestoken armen naar anderen mochten zijn.
En dat ze juist zo God zichtbaar maakten.

Want zij hadden begrepen: mensen hebben mensen nodig om God te zien.
Kijk, God had ook wel op andere manieren in de behoeften van zijn kinderen kunnen voorzien.
In de woestijn had Hij voor Israël manna uit de hemel laten regenen.
Voor de vijfduizend aan de oever van het meer van Galilea had Jezus op wonderlijke wijze brood en vis vermenigvuldigd zodat ieder meer dan genoeg had.
Zo had God ook in Jeruzalem kunnen handelen.

Maar waar het God om gaat is dat mensen samenleven en voor elkaar zorg dragen.
Mensen hebben mensen nodig om God te zien.
Mensen hebben mensen nodig om God juist te blijven zien als het er om spant.
Immers, God schenkt geen kop koffie voor iemand die stikt in haar eenzaamheid.
God wandelt niet met je in het bos.
God geeft geen kus op een zere plek.
God slaat geen arm om je heen.
God stuurt geen kaartje of een brief.
God komt niet bij je op bezoek als je het niet meer ziet zitten.
En met God kun je niet bellen om even een stem te horen.

Om God te voelen, om iets van God te tasten zijn mensen nodig.
Daar heeft God u voor nodig.
Daar wil God jou voor gebruiken.
Dan mag de ander in de mens die een kop koffie schenkt, met je wandelt, een arm om je heen slaat of klap op de schouder geeft, een cake voor je bakt – dan mag de ander in jou God zien en God ontmoeten.
Zo heeft God armen, die naar anderen worden uitgestoken.

Wat goed dat die weduwen in Jeruzalem hun mond opendeden.
Wat goed dat ze er op stonden ook hun aandeel in de dienstverlening binnen de gemeente te mogen hebben.
En wat goed dat de apostelen daar ook onmiddellijk werk van maakten.
Dat ze ook zagen wat daarvoor nodig was – het delegeren van hun organiserende taak hierin.
Als zij de organisatie daarvan er ook nog bij moesten doen, zou dat afgaan van de taak die met voorrang op hun schouders rustte: nl. bidden en het Woord verkondigen.
En zo worden er door de gemeente zeven mannen verkozen, die de verantwoordelijkheid ontvangen om de onderlinge hulpverlening weer soepel te laten verlopen.

En dan eindigt Lucas dit stukje met de opmerking: *En het woord van God groeide en het getal van de discipelen te Jeruzalem nam zeer toe...*
De cirkel is weer rond.
De groei van vs. 1 zet zich voort in vs. 7.
De Jeruzalems gemeente heeft een belangrijke hobbel genomen.
Er is een lelijke kink uit de kabel gehaald.
De eenheid is hersteld.
Er was niemand onder de gemeenteleden behoeftig.
En er was ook niemand onder de gemeenteleden die geen taak had.
Ieder zette zich in voor de ander en ieder was er op gebrand mee te doen.
En dus groeide het Woord van God.

Wat bijzonder gezegd van Lucas.
Niet: de kerk groeide...
Ja, dat ook.
Maar allereerst: het woord van God groeide...
Alsof dat Woord iets zelfstandigs is, met leven van zichzelf en een eigen levenskracht.

Ja, misschien is het goed dat toch ook te horen vanmorgen.
Ik bedoel naast die boodschap dat God ons nodig heeft.

Dat neem ik niet weer terug.
Zo sterk mag het gezegd worden: voor zijn werk op aarde heeft God ons nodig.
Wij mogen Gods armen zijn.

Maar dat andere moet toch ook gezegd.
Dat het woord van God zijn eigen gang gaat.
Dat het een groeikracht van zichzelf bezit, waaraan wij niets af of toe kunnen doen.
Dat is niet om ons hardhandig weer op onze plaats te zetten.
Zo van: *Verbeeld je nu maar niets!*
Als het er op aan komt kan God het ook wel zonder jullie af!
Maar het is meer bedoeld om ons ontspanning te geven.

Want als wij horen dat wij Gods uitgestoken armen mogen zijn, dan zou ons dat ook kunnen drukken.
Oei! Als ik tekort schiet, doe ik God en mijn medemens tekort!
Kan ik die verantwoordelijkheid wel aan?

Juist dan is het ontspannend om te weten dat Gods Woord een groeikracht van zichzelf heeft.
Wij mogen dat Woord dienen.
Maar dat het groeit is niet volledig van ons afhankelijk.
En dat geeft rust.

Van Luther is een prachtig woord bekend dat hiermee te maken heeft.
In de spanningsvolle tijd van de Reformatie was hij samen met één van zijn medestanders, Philippus Melanchton, volop actief en betrokken bij de verbreiding van zijn opvattingen.
Dat kon enorm op Luther drukken.
Hij tilde heel zwaar aan zijn verantwoordelijkheid hierin.

Toch was dan de gedachte aan de groeikracht die het Woord van zich zelf bezat weer ontspannend.
Toen hij jaren later eens terugkeek op die spannende tijd heeft Luther gezegd: *Terwijl Meester Philippus en ik Wittenbergs bier dronken, is het Woord door het land gegaan en heeft het gedaan.*

En het Woord groeide...
God heeft mensen nodig.
Wij mogen Gods uitgestoken armen zijn.
Laat u door Hem inschakelen bij dat geweldige werk van zijn liefde voor mensen.
En laten we dan verder de groei van het Woord maar aan Hem zelf overlaten.

AMEN.